

STRUIKELSTENEN APPINGEDAM

EEN MENS IS PAS VERGETEN ALS ZIJN NAAM IS VERGETEN

JOODSE GEMEENSCHAP APPINGEDAM

De Joodse gemeenschap van Appingedam dateert al van de late middeleeuwen en is daarmee een van de oudste van Nederland. Ze was aanvankelijk klein, maar groeide gestaag tot tegen de tweehonderd leden eind 19^e eeuw. Daarna vond er weer een daling plaats, vooral door het vertrek van veel jongeren, tot ruim honderd in 1930.

De eerste synagoges waren niet meer dan een huiskamer. Die werden te klein en begin 19^e eeuw werd de synagoge aan de Broerstraat gebouwd.

Veel Joodse Damsters waren werkzaam als veehandelaar, slachter en slager.

Zeker in de 19^e en eerste helft van de 20^e eeuw kende Appingedam een bloeiend Joods cultureel maatschappelijk leven, met onder meer verenigingen voor toneel, liefdadigheid en armenzorg.

JOODSE SLACHTOFFERS NAZI-REGIME

Medio 1942, toen de deportaties begonnen, had Appingedam 82 Joodse inwoners. Slechts zes van hen overleefden de oorlog. De andere 76 inwoners zijn allen in de vernietigingskampen in Auschwitz en Sobibor om het leven gebracht. De jongste – Izaäk David Kroon – was nog geen anderhalf, de oudste – Sina Sleutelberg-Bamberger – was 82 jaar.

Op 10 juli 1942 werden de eerste Joodse inwoners van Appingedam naar Westerbork gedeporteerd, waaronder twee jongens van 18 jaar: Izak Akker en David Salomon Creveld. Vanaf het najaar 1942 tot het voorjaar 1943 volgden nog 7 deportaties.

Als laatsten werden in april 1944 Andries en Johanna Hart en hun zoon Raphaël gedeporteerd, na verraad op hun onderduikadres.

Andries Hart

Sina Sleutelberg-Bamberger

David Salomon Creveld

Demmig tijdens plaatsen struikelstenen

De familie Akker

Achterste rij: Leen, Izak, Judikje, Heiman.

Voorste rij: Carolina, Aron Jacob, Henriëtte.

Boekenkast synagoge Appingedam

WAAROM STRUIKELSTENEN?

Struikelstenen zijn herdenkingsstenen voor de slachtoffers van het naziregime. Ze worden gelegd voor de huizen waar zij tot de dag van hun deportatie woonden.

Struikelstenen heten officieel Stolpersteine en zijn bedacht door de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Hij liet zich hierbij inspireren door een tekst uit de Talmoed: Een mens is pas vergeten als zijn naam is vergeten.

De stenen hebben een afmeting van 10 x 10 cm en zijn aan de bovenkant bedekt met een messing plaatje met naam, geboortjaar en overlijdensdatum en –plaats. De stenen vormen onderdeel van de bestrating en vallen op door hun kleur en de lichtweerkaatsing. Om de tekst te kunnen lezen moet je door de knieën en het hoofd buigen. Je buigt op deze manier voor het slachtoffer. Het struikelen is dus niet letterlijk, maar symbolisch bedoeld.

In april 2017 lagen er in heel Europa meer dan 60.000 struikelstenen. Ook in Nederland zijn meer dan 4.000 stenen in bijna 150 gemeenten gelegd.

STRUIKELSTENEN IN APPINGEDAM

De namen van de 76 Joodse slachtoffers van het nazi-regime staan op het monument bij de synagoge in Appingedam. In de synagoge zelf staat een speciale boekenkast met hun levensverhalen.

Stichting Struikelstenen Appingedam gaat, in aanvulling hierop, ook struikelstenen voor hen laten leggen.

De stenen worden vanaf oktober 2018, verspreid over een aantal jaren, gelegd.

Naast de struikelstenen maakt de stichting lesbrieven voor het onderwijs en herdenkingsboekjes.

Synagoge Appingedam

De struikelstenen worden verspreid over een aantal jaren gelegd.
Gunter Demnig legt zelf op 9 oktober 2018 de eerste stenen.

STEENLEGGING 2018

Heiman, Judikje, Izak, Carolina, Henriëtte en Aron Jacob Akker	Broerstraat 8
Hindrikje Bamberger	Nieuwstraat 13
Benjamin en Sophia Nieweg	Nieuwstraat 19
Abraham, Ghole, Maurits Nieweg en Sina Sleutelberg	Dijkstraat 36
Meijer Nieweg	Jukwerderweg 20 v/h 6
Salomon en Henriëtte Levin	Schoolstraat 13

STEENLEGGING 2019

Samuel, Reina, Saartje en David Salomon Creveld	Solwerderstraat 24
Andries, Johanna en Raphaël Hart	Bolwerk 22
Eliëzer, Rozetta, David, Sara Kroon en David Levitus	Kniestraat 7
Izaak en Elisabeth Kroon	Cornelis Albertsstraat 5
Joseph, Rosaline en Izaäk David Kroon	Dijkstraat 25
Mannes en Rachel Kroon	Koningstraat 19
Samuel, Henni Irma en Jozeph Kroon	Koningstraat 20

Maurits Herman Nieweg 1926 – 1943

STICHTING STRUIKELSTENEN APPINGEDAM

Het bestuur van de Stichting Struikelstenen Appingedam wordt gevormd door:

Rika Pot, voorzitter

Onno Rijkens, penningmeester

Yvonne Quispel, secretaris

Benthe van Aalst, algemeen lid

Tom van Dijk, algemeen lid.

WILT U ONS STEUNEN?

Voor het realiseren van haar plannen is de Stichting Struikelstenen Appingedam geheel afhankelijk van subsidies, sponsoring en donaties.

Wilt u ook een steentje bijdragen? Dat kan door een gift over te maken op bankrekening nummer NL60SNSB 0705 771466 t.n.v. Stichting Struikelstenen Appingedam, onder vermelding van 'donatie' en uw adres. Elk bedrag is welkom!

Website: www.struikelstenenappingedam.nl

Facebook: [struikelstenen appingedam](https://www.facebook.com/struikelstenenappingedam)

Email: info@struikelstenenappingedam.nl

Vormgeving: VormFabriek (Jeroen Wiersma)

Uitgave: mei 2018